

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА
до проєкту Закону України
«Про внесення змін до Закону України «Про санкції»»

1. Мета

Проект закону розроблено з метою надання повноважень Міністерству закордонних справ України ініціативно виносити пропозиції про застосування, скасування та внесення змін до санкцій на розгляд Ради національної безпеки та оборони України на підставі визначеній пунктами 2-3 частини першої статті 3 Закону України «Про санкції».

У зв'язку із збройною агресією Російської Федерації проти України посилення санкційного тиску на державу-агресора шляхом імплементації відповідних обмежувальних заходів та санкційних режимів ЄС в національне законодавство набуло особливої важливості.

Необхідним також є удосконалення правових механізмів для імплементації усіх обмежувальних заходів та санкційних режимів ЄС щодо третіх країн без винятку до моменту вступу України в ЄС.

Проект закону розроблено також з метою забезпечити належне виконання рішення Ради національної безпеки і оборони України від 27 червня 2025 року «Про синхронізацію санкційного тиску України, Європейського Союзу та інших учасників Групи семи на Російську Федерацію і пов'язаних з нею суб'єктів», введене в дію Указом Президента України від 27 червня 2025 року № 422/2025.

Удосконалення чинної процедури шляхом надання повноважень Міністерству закордонних справ України ініціативно виносити пропозиції щодо застосування, скасування та внесення змін до санкцій сприятиме реалізації євроінтеграційних та міжнародно-правових зобов'язань України та дозволить оперативно реагувати на реальні та/або потенційні загрози національним інтересам та національній безпеці, суверенітету і територіальній цілісності України.

2. Обґрунтування необхідності прийняття законопроекту

Частина перша статті 3 Закону України «Про санкції» передбачає, що підставами для застосування санкцій є, зокрема, резолюції Генеральної Асамблеї та Ради Безпеки Організації Об'єднаних Націй; рішення та регламенти Ради Європейського Союзу.

Водночас, частиною першою статті 5 Закону України «Про санкції» передбачено, що пропозиції щодо застосування, скасування та внесення змін до санкцій виносяться на розгляд Ради національної безпеки та оборони України Верховною Радою України, Президентом України, Кабінетом Міністрів України, Національним банком України, Службою безпеки України.

Наразі Міністерство закордонних справ України не має згідно з частиною першою статті 5 Закону України «Про санкції» повноважень для винесення ініціативно пропозицій про застосування санкцій на розгляд Ради національної безпеки та оборони Україною на підставах визначених частиною першою статті 3 Закону України «Про санкції».

Необхідність прийняття проєкту Закону України "Про внесення змін до Закону

ДОКУМЕНТ СЕД МЗС АСКОД

Підписувач Сибіга Андрій Іванович

Сертифікат 382367105294AF97040000004990100AC727504

Дійсний з 02.09.2025 14:24:44 по 02.09.2026 14:24:44

МЗС

510/13-212/4-105359 від 03.08.2026

України «Про санкції» (далі – проєкт Закону) зумовлена тим, що передбачені процедури для винесення пропозицій на розгляд Ради національної безпеки та оборони України згідно з регламентом Кабінету Міністрів України та Порядком підготовки пропозицій Кабінету Міністрів України щодо застосування, скасування та внесення змін до санкцій, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 30.11.2016 № 888, є тривалими і не дозволяють оперативно втілювати міжнародно-правові зобов'язання України та забезпечувати ефективну оптимізацію робочих процесів.

Як свідчить правозастосовна практика в Україні, зазначені процедури призводять до імплементації резолюцій Ради Безпеки Організації Об'єднаних Націй; рішень та регламентів Ради Європейського Союзу в національне законодавство України щонайменше протягом року з моменту їх прийняття в ООН та ЄС.

Необхідність прийняття проєкту закону зумовлена також тим, що в межах скринінгу відповідності законодавства України праву ЄС, присвяченого переговорам в рамках 31 Розділу зовнішня, безпекова та оборонна політика (Кластер 6 "Зовнішні зносини та Зовнішня політика та політика безпеки і оборони"), представники Європейської Комісії неодноразово наголошували на необхідності імплементації усіх обмежувальних заходів та санкційних режимів ЄС до моменту вступу України в ЄС. Окрім цього, Україна на періодичній основі має надавати інформацію про досягнутий прогрес в рамках Пакета розширення ЄС, у тому числі щодо викликів, які постають в аспекті імплементації в національне законодавство України обмежувальних заходів та режимів ЄС.

Прийняття проєкту закону сприятиме реалізації положень найкращих практик ЄС для ефективного впровадження обмежувальних заходів <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-11623-2024-INIT/en/pdf> та настанов щодо впровадження та оцінки обмежувальних заходів (санкцій) в рамках Спільної зовнішньої політики і політики безпеки Європейського Союзу <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-5664-2018-INIT/en/pdf>

У зв'язку з рішенням Ради національної безпеки і оборони України від 27 червня 2025 року «Про синхронізацію санкційного тиску України, Європейського Союзу та інших учасників Групи семи на Російську Федерацію і пов'язаних з нею суб'єктів», введене в дію Указом Президента України від 27 червня 2025 року № 422/2025, постала необхідність внесення змін до статті 3 Закону України «Про санкції».

3. Основні положення проєкту акта

Проєктом закону пропонується доповнити статтю 3 Закону України «Про санкції» новою підставою для застосування санкцій України згідно з рішенням уповноваженого органу іноземної держави про застосування обмежувальних заходів (санкцій) у зв'язку зі збройною агресією проти України, якщо це не суперечить національним інтересам, статтю 5, надавши повноваження Міністерству закордонних справ України ініціативно виносити на розгляд Ради національної безпеки і оборони України пропозиції щодо застосування, скасування та внесення змін до санкцій на підставах, визначених у пунктах 2-4 частини першої статті 3 цього Закону, та пропонованим пунктом 5 частини першої статті 3 цього Закону.

Також пропонується викласти частину сьому статті 5 Закону в такій редакції: «Рішення про скасування санкцій приймається органом, що прийняв рішення про їх застосування відповідно до цього Закону, у разі якщо застосування санкцій привело до досягнення мети їх застосування або на підставі резолюцій Генеральної Асамблеї та Ради Безпеки Організації Об'єднаних Націй, рішень та регламентів Ради Європейського Союзу щодо забезпечення національних інтересів та національної безпеки України, рішення уповноваженого органу іноземної держави, ухваленого у зв'язку із збройною агресією проти України, якщо це не суперечить національним інтересам України, у разі застосування, внесення змін до санкцій з підстав, визначених у пунктах 2, 3 та 5 частини першої статті 3 цього Закону.».

4. Правові аспекти

Основними нормативно-правовими актами в цій сфері правового регулювання є:

Конституція України;

Закон України «Про санкції»;

Указ Президента України від 27 червня 2025 року № 422/2025 про введення в дію рішення Ради національної безпеки і оборони України від 27 червня 2025 року «Про синхронізацію санкційного тиску України, Європейського Союзу та інших учасників Групи семи на Російську Федерацію і пов'язаних з нею суб'єктів»;

Постанова КМУ від 30.11.2016 р. № 888 «Деякі питання підготовки пропозицій Кабінету Міністрів України щодо застосування, скасування та внесення змін до санкцій»;

Постанова Кабінету Міністрів України від 30 серпня 2022 р. № 967 «Про утворення Міжвідомчої робочої групи з питань реалізації державної санкційної політики».

5. Фінансово-економічне обґрунтування

Реалізація положень закону не потребуватиме витрат з державного та місцевого бюджетів України.

6. Позиція заінтересованих сторін

Проект закону не потребує проведення консультацій з громадськістю з питань формування та реалізації державної політики, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 3 листопада 2010 р. № 996 (Офіційний вісник України, 2010 р., № 84, ст. 2945).

Проект закону не стосується питань функціонування місцевого самоврядування, прав та інтересів територіальних громад, місцевого та регіонального розвитку, соціально-трудової сфери, прав осіб з інвалідністю, функціонування і застосування української мови як державної.

Проект закону не стосується сфери наукової та науково-технічної діяльності, у зв'язку з чим проект акта не надсилався на розгляд Наукового комітету Національної ради України з питань розвитку науки і технологій.

Висновок Мін'юсту від 02.08.2025 № 109865/129667-26-25/11.3.1 – відповідний із зауваженнями щодо невідповідності вимогам нормопроектувальної техніки.

7. Оцінка відповідності

Проект акта не містить положень, що стосуються зобов'язань України у сфері європейської інтеграції.

Проект акта не містить положень, що стосуються прав та свобод, гарантованих Конвенцією про захист прав людини і основоположних свобод.

Проект акта не містить положень, що впливають на забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків.

Проект акта не містить ризиків вчинення корупційних правопорушень та правопорушень, пов'язаних з корупцією.

Проект акта не створює підстав для дискримінації.

Лист Урядового офісу координації європейської та євроатлантичної інтеграції Секретаріату Кабінету Міністрів України про експертизу на відповідність зобов'язанням України у сфері європейської інтеграції, у тому числі міжнародно-правовим, та праву Європейського Союзу (acquis EC) від 05.08.2025 № 19344/0/2-25.

Лист МЗС для визначення необхідності проведення антикорупційної експертизи зареєстрований в системі СЕВ ОБВ Національного агентства з питань запобігання корупції 29.07.2025 № 110754/0/03-25.

8. Прогноз результатів

Прийняття закону дозволить Міністерству закордонних справ України виносити ініціативно пропозиції щодо застосування, скасування та внесення змін до санкцій на підставах, визначених пунктами 2-3 частини першої статті 3 Закону України «Про санкції», а також на підставі рішень уповноважених органів іноземних держав, ухвалених у зв'язку із збройною агресією проти України, якщо це не суперечить національним інтересам України, на розгляд Ради національної безпеки та оборони України, сприятиме оперативному втіленню міжнародно-правових зобов'язань України, забезпеченню ефективної оптимізації робочих процесів в Міністерстві закордонних справ України та взаємодії між органами державної влади з метою, серед іншого, належного виконання рішення Ради національної безпеки і оборони України від 27 червня 2025 року «Про синхронізацію санкційного тиску України, Європейського Союзу та інших учасників Групи семи на Російську Федерацію і пов'язаних з нею суб'єктів», введене в дію Указом Президента України від 27 червня 2025 року № 422/2025.

Т.в.о. Міністра закордонних справ України

Андрій СИБІГА